

3. ROVNICE IRACIONÁLNÍ, EXPONENCIÁLNÍ A LOGARITMICKÉ

VÝPOČETNÍ METODY V BIOLOGII (DOPORUČENÉ ÚLOHY KE CVIČENÍ)

IRACIONÁLNÍ ROVNICE

Řešte v $\mathbb{R}$ rovnice

$$\begin{array}{ll} 1) & 1 - \sqrt{1 + 5x} = x \\ 2) & \sqrt{3x + 7} - \sqrt{x + 1} = 2 \\ 3) & \sqrt{2x - 1} + \sqrt{4x - 3} = \sqrt{2x + 23} + \sqrt{4x - 27} \\ 4) & \sqrt{6 - 4x - x^2} = x + 4 \\ 5) & \sqrt{x^2 - 2x + 1} + \sqrt{x^2 + 2x + 1} = 2 \\ 6) & \frac{x - \sqrt{x + 1}}{x + \sqrt{x + 1}} = \frac{5}{11} \end{array}$$

EXPONENCIÁLNÍ ROVNICE

Řešte v $\mathbb{R}$ rovnice

$$\begin{array}{ll} 7) & 3^{5x-8} = 9^{x-3} \\ 8) & 2^x \cdot 5^x = 0,1 \cdot (10^{x-1})^5 \\ 9) & \left(1 - \frac{5}{9}\right)^{\frac{2}{3-2x}} = \left(\frac{9}{4}\right)^{\frac{3}{x-5}} \\ 10) & 3^x + 3^{x+2} = \frac{10}{3} \\ 11) & 4,5 \cdot 3^{5x-1} + 3^{5x+2} - \frac{5}{2} = 3^{5x+1} \\ 12) & 7 \cdot 3^{x+1} - 5^{x+2} = 3^{x+4} - 5^{x+3} \end{array}$$

LOGARITMY, LOGARITMICKÉ ROVNICE

Vypočítejte.

$$\begin{array}{llll} 13) & \log 100 & 14) & \log 0,01 \\ 15) & \log_5 125 & 16) & \log_{64} 2 \\ 17) & \log_3 1 & 18) & \log_{0,125} 2 \\ 19) & \log_{1,5} 3 - \log_{1,5} 2 & 20) & \log_8 27 + \log_{\frac{1}{2}} 0,75 \end{array}$$

Řešte v $\mathbb{R}$ rovnice

$$\begin{array}{ll} 21) & \log(x + 3) + \log(x - 3) = \log(x + 9) \\ 22) & \log_2 x - \log_2 \sqrt{x} + \log_2 \frac{1}{x} = -1 \\ 23) & \log \sqrt{3x - 5} + \log \sqrt{7x - 3} = 1 + \log \sqrt{0,11} \\ 24) & \frac{3 + \log x}{2 - \log x} = 4 \\ 25) & \log(\log x) + \log(\log x^2 - 1) = 1 \\ 26) & \log_6 \sqrt{x - 2} + \frac{1}{2} \log_6(x - 11) = 1 \end{array}$$

PRAKTICKÉ ÚLOHY

Poločas rozpadu. Rozpad radioaktivní látky se řídí rovnicí

$$N(t) = N_0 \left(\frac{1}{2}\right)^{t/T},$$

kde N_0 je počáteční množství látky, T je poločas rozpadu, tj. doba, za niž se počáteční množství látky zmenší na polovinu, proměnná t je čas.

27) Poločas rozpadu izotopu thoria je $T = 0,9$ s. Za jak dlouho klesne jeho množství 3 mg na 1 mg?

28) Izotop síry má poločas rozpadu 85,5 dne. O kolik gramů se sníží množství 10 g tohoto izotopu po 3 týdnech.

Složené úrokování. Je-li a_0 počáteční vklad, q roční úroková míra (v procentech) a n počet let, pak výši vkladu $a(n)$ po n letech vypočítáme pomocí rovnice

$$a(n) = a_0 \left(1 + \frac{q}{100}\right)^n.$$

29) V bance máme uloženou jistou částku peněz na 5% úrok. Kolik let potřebujeme na ztrojnásobení této částky.

30) Hodláme půjčit jistou částku peněz. Jak velký úrok si máme účtovat, chceme-li za 15 let získat zpět dvojnásobek této částky?

Výsledky.

1) 0	2) $-1; 3$	3) 13	4) -1
5) $x \in \langle -1, 1 \rangle$	6) 8	7) $\frac{2}{3}$	8) $\frac{3}{2}$
9) $-\frac{1}{4}$	10) -1	11) $-\frac{2}{10}$	12) -1
13) 2	14) -2	15) 3	16) $\frac{1}{6}$
17) 0	18) $-\frac{1}{3}$	19) 1	20) 2
21) $\frac{1+\sqrt{73}}{2}$	22) 4	23) 2	24) 10
25) $\sqrt{10^5}$	26) 14	27) 1,43 s	28) $N_0 - N(21) = 1,53 \text{ g}$
29) přibližně 22,5 roku	30) přibližně 4,73 %		